

С Т А Н О В И Щ Е

на проф. д-р ик.н. Лилия Вълчева Каракашева
научна специалност 05 02 10 Световно стопанство и МИО

относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен доктор по научна специалност 05 02 10 „Световно стопанство и международни икономически отношения (Международен мениджмънт)” с автор Иво Веселинов Йоцов

Тема на дисертационния труд: „УПРАВЛЕНИЕ НА МЕЖДУНАРОДНИ
ИНВЕСТИЦИОННИ ПРОЕКТИ И ОСОБЕНОСТИ НА
ИНВЕСТИЦИОННИЯ ПРОЦЕС В УСЛОВИЯТА НА БЪЛГАРСКАТА
ИКОНОМИКА И ПОЛИТИКА”

Основание за представяне на становището: заповед на ректора на ВСУ „Черноризец Храбър” №2794 от 06.11.2014 г за участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд.

1.Информация за докторанта.

Иво Веселинов Йоцов е зачислен на свободна форма на докторантура към катедра „Международна икономика и политика” на факултет „Международна икономика и администрация” на ВСУ „Черноризец Храбър” със заповед 1913/30.05.2011 Г. НА РЕКТОРА НА ВСУ „Черноризец Храбър”. В периода на написване на дисертацията авторът е експерт в отдел „Планиране, програмиране и бюджетиране на ВМС” в Командване на ВМС, а в момента е инструктор във факултет „Навигационен” на ВВМУ „Н.Й.Вапцаров”.

2.Обща характеристика на представения дисертационен труд.

Дисертационният труд е разработен в общо 263 стр., в границите на три основни глави, увод, заключение, приложения, литература и списъци на ползваните съкращения, таблици и фигури. В увода на труда правилно се обосновава изборът на темата от позицията на значимост, актуалност и перспективност, кратко, но добре са формулирани теза, обект на изследване, цели и задачи. Убедително са представени хипотези, които авторът доказва в следващите страници. Посочени са и методите на изследване в процеса на работата над дисертационния труд.

Глава първа на разработката, под заглавие „Инвестиционен процес. Международен инвестиционен режим. Видове и структура на инвестиционните проекти“, съдържа два основни раздела. В първия раздел се предлагат основните постановки за същността и видовете инвестиционни проекти, мястото и ролята на системния подход за

разбирането и управлението на инвестиционния процес, същността и характеристиките на преките чужди инвестиции и тяхното влияние върху икономиката на страната приемник. Вторият раздел е посветен на теориите за управлението на инвестиционните проекти, като е обърнато особено внимание на процеса на вземане на решение за инвестиране, неговите етапи и рисковете. Един обобщен поглед върху глава първа показва сравнително детайлизиран преглед на становищата на наши и чужди автори за същността и развитието на инвестиционния процес. Привеждането на тези постановки е направено в подкрепа на виждането на автора за ключовата роля и значение на инвестициите за развитието на националните икономики, за необходимостта от ефективно управление на инвестиционния процес, като решаваща предпоставка за успешно постигане на целите на инвестиционните проекти. Тази глава на дисертационния труд много добре играе ролята и на основа за изследването в следващите две части на дисертацията.

Глава втора на дисертационния труд е посветена на оценката на риска и управлението на преките чужди инвестиции като източник за финансиране на инвестиционни проекти. Специално място е предоставено на различията между програмното и бюджетното финансиране, между системните и специфични рисковете, между националните и глобални рисковете. Авторът е разгледал достатъчно детайлно и обхватно видовете рисковете, с концентрация върху икономически, финансови, политически и културни рисковете, като успешно извежда основни методи и средства за противодействие на посочените рисковете по хода на инвестиционния процес в условията на националната и международна бизнес среда.

В глава трета на представения труд се търси практико-приложен принос на усилията на докторанта, положени в предшестващите две глави. Предлага се анализ на характеристиките на инвестиционния процес в България и на осъществяваните инвестиционни проекти с международно капиталово участие. Основният резултат на изследването в тази заключителна част на дисертационния труд е успешният опит тя да послужи за илюстрация и обосновка на резултатите от изследването в предшестващите части и най-вече да предложи анализ и оценка на причините за колебливото присъствие на чуждите преки инвестиции в българската икономика.

3. Положителни научни и научно-приложни резултати от изследването.

В предложението за защита дисертационен труд Иво Веселинов Йоцов е постигнал положителни резултати в трите основни направления –

теоритично, методологично и приложно. Основните постижения кратко са представени в следващите редове:

- авторът е избрал актуална и значима тема, третирана в национален и глобален контекст, с несъмнено настояще и перспективно значение за българската икономика.
- представена е концептуалната рамка на един сравнително добре изследван в специализираната наша и чужда литература подход за анализ и оценка на инвестиционния процес и неговия логичен резултат – инвестиционният проект, на основата на добросъвестен преглед и обобщаване на становища и разбираня на чужди и наши автори по третирания проблем. Положен е много труд за целите на набиране и ползване на специализирана информация по проблема, особено като имаме предвид сложността и динамиката на информационното осигуряване на изследваните проблеми. Авторът е намерил своето място в третирането на проблема със собствени обобщения и изводи и с улавянето на важни нюанси на управлението на проектите в съвременната сложна бизнес среда;
- много добре са изведени и формулирани постановките за същността и управлението на рисковете на стратегическо и оперативно ниво – това е един от соновните приноси на изследването – професионално разграничение на проявлението на рисковете в тези две направления с изводи за различията в подходите и методите за противодействие на тези рискове;
- в подкрепа на посочения положителен резултат говори и предложеният модел за „профил на проектния риск“, заедно с методика за неговото определяне. Добре представени са участващите величини, връзката и зависимостта им в процеса на анализа и оценката на риска;
- добро постижение е изследването на видовете рискове, неизбежно придружаващи развитието на един международен инвестиционен проект – детайлно и изчерпателно са приведени специфичните особености на въздействието на икономически, финансов, политически и културен риск, при това в глобален и национален аспект;
- положителна оценка безспорно заслужава и възприетият от докторанта подход за изследване – логична и обоснована структура, обобщения и изводи към основните части, заключение в качеството на добро обобщение на положителните резултати от цялостното изследване и обединяване на постиженията в цялостния труд.

4.Критични бележки, препоръки и въпроси.

Критичните бележки не се отнасят само към докторанта, а и към научния му ръководител, т.е. автоът на това становище. Всяко изследване върху

специфичен и сложен актуален проблем предизвиква интерес и поставя въпроси, води до критични съображения, които най-често имат за цел по-нататъшно задълбочаване и подобряване на постигнатите резултати. В този смисъл са формулирани и бележките в следващите редове.

- В стремежа си да обхване колкото е възможно по-богата информация като база на изследването, авторът на дисертационния труд навлиза в твърде висока степен на детайлизация в първите две глави, т.е. в перспектива следва още по-добре да олекотява и синтезира важните постановки.
- Независимо, че целта на дисертационния труд не е анализ и оценка на България като пазар на инвестиционни проекти, имаше възможност да се отдели повече място на резултатите от изпълнените международни инвестиционни проекти на наша територия.
- В глава втора е постигнат необходимият анализ и оценка на международния елемент, но в глава първа би могло да се обърне по-голямо внимание на особеностите на интернационализацията на развитието на инвестиционния процес под влияние на информационните техники и технологии в областта на организацията и управлението на изпълнението на инвестиционния проект.
- Би могло още по-отчетливо да се разграничи инвестиционната дейност на една компания от изпълнението на конкретен инвестиционен проект в условията на международния пазар (глава първа).

5.Оценка на публикациите на автора.

Представени са общо 3 публикации, посветени на дисертационния труд. По обем те отговарят на изискванията за конкурс по посочената научна и образователна степен доктор, а като съдържание, са свързани с проблематиката на защитаваната теза, цели и задачи.

6.Оценка на автореферата.

Авторефератът е представен в установената форма и съдържание. Той отразява в обобщен вид основните резултати от изследването и дава необходимата представа за теоритичните и приложни постижения на автора. Единствената ми бележка спрямо автореферата бе спазена в процеса на работата на докторанта, който съумя да съкрати и обобщи автореферата до представения му вариант.

7.Заклучение

Посочените положителни резултати от изследването на Иво Веселинов Йоцов, посветено на управлението на инвестиционния процес и инвестиционните проекти, дават достатъчно основание за обща положителна оценка на научния потенциал и възможности за изследователска дейност на кандидата по конкурса. Това ми позволява убедено да гласувам положително за присъждане на Иво Веселинов Йоцов на научната и образователна степен доктор по професионално направление 3.8.Икономика, научна специалност Световно стопанство и МИО (Международен мениджмънт).

София, 22.11.2014 г.

Проф. д-р ик.н. Лилия Каракашева